

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: “Prišlo bo jutro, četudi je noč!” (Iz 21,12)

Med počitnicami in dopustom si dopustimo počivati

Počitnice in počitek

Poleti je neizogibno razmišljati o počitnicah in dopustih, saj poleg šolskega premora nas turistično dogajanje privabi in potegne v poseben svet. Pred počitnicami navadno načrtujemo dopust ali niz dobrih namenov in del, ki jih bomo v bolj ali manj dolgem času opravili. Pravi “slovenski dopust” naj bi potekal med beljenjem stanovanja, gradbenimi deli ali poljskimi opravili ... Cinizem na stran, poleti namenimo nekaj več časa zase, za svoje bližnje in za tiste opravke, za katere nam je med letom zmanjkalo časa. Nemogoče je napisati članek o čemer koli in pri tem ne omeniti krize, saj to je postal “must” sodobnega novinarstva in splošnega družbenega diskurza. Res je, kriza je prizadela številne družine, delavce in mlade, ki se spogledujejo z negotovo prihodnostjo in težavnim iskanjem dela. Ni pa moč spregledati mondenih lokalov, ki jih ne polnijo tuji turisti, ampak večinoma domačini, ki želijo malo sprostitve. Pri tem bode v oči dejstvo, da sladoledar, ki prodaja poceni sladoled, skoraj nima dela, butični lokali z dragimi napitki in sladoledom pa imajo vrste do ceste ... Ne moremo spregledati voznega parka na naših cestah, ki ga sestavljajo prestižne nemške limuzine in SUV-i. In niti fotografij na družabnih omrežjih s srečnih počitnic v eksotičnih destinacijah... Ne gre za moraliziranje ali kazanje s prstom, saj si vsi želimo čimprej izhod iz krize, toda omenjam neke kazalce družbenega stanja, ki jih ne moremo

spregledati. Tudi to je podoba tega poletja in teh počitnic. Druga podoba poletnih dni je počitek. Dopust naj bi namenili za počitek in sprostitev. To je čas, ko se delovni ritem upočasni ali ustavi in začne obdobje mirovanja. Res je, da ne hodimo v službo ali v šolo, vendar pogosto pozabimo, da počitnice same na sebi še niso počitek. Počitek pomeni predvsem mentalna sprostitev in “odklop” od vsakdanjega ritma in skrbi, zato nam brskanje po spletnih portalih ali novicah med dopustom bolj škodi, kakor koristi. Enako velja za preverjanje službene e-pošte ali dosegljivost na telefonu, saj smo s tem miselno še vedno v službi, še vedno napeti in pričakujemo, kaj se bo zgodilo. Med počitnicami si torej vzemimo čas za počitek, čas brez skrbi in negativnih novic. Med počitnicami in dopustom si dopustimo počivati. Tretja in zadnja podoba poletja 2013 je pravzaprav mozaik podob, ki nam jih rišejo ravno mediji in se jim tako težko upremo. Izpostavil bom tiste, povezane s konkretnimi obrazi. Bolezen in 95. rojstni dan prvega temnopoltega južnoafriškega predsednika Nelsona Mandele, nestrpno pričakovanje rojstva t. i. Royal baby-ja ali britanskega prestolonaslednika, smrt znanstvenice Margherite Hack in potovanje papeža Frančiška na svetovni dan mladih v Rio de

Pod okriljem ustanove, ki ji kritike niso prihranjene, in v spremstvu vitalnega pastirja z imenom asiškega ubožca, mladi prihajajo v stik drug z drugim in s Kristusom

Janeiro. Sporočil ob teh dogodkih je več, a skupni imenovalec pri vseh predstavljamo mi, odjemalci informacij, ki se “hranimo” z življenjem in zgledom zgoraj omenjenih. In upam, da se, ker vsak na svojem področju in na svoj način prinašajo noto pozitivnosti v naš vsakdan. Borba za človekove pravice in za pravico je naporna in dolgotrajna, tako kot raziskovalno in znanstveno delo, a se v vsakem primeru obrestuje. Prihajajo novi obrazi, ki bodo na svoj način zaznamovali zgodovino in številni mladi obrazi na drugem koncu sveta zrejo v Njegovo obličje.

Pod okriljem ustanove, ki ji kritike niso prihranjene, in v spremstvu vitalnega pastirja z imenom asiškega ubožca mladi prihajajo v stik drug z drugim in s Kristusom, ki se ne naveliča nam odpuščati in nas ljubiti. V teh poletnih dneh si vzemimo čas zase, za ljudi, ki jih nismo že dolgo videli, in za sprostitev. Poiščimo stik z naravo, ki je v vseh letnih časih in vsakem vremenu čudovita. Poiščimo čas za duhovnost v življenju, da bo vrnitev v sivi vsakdan manj siva in odnosi bolj polni življenja.

Aljoša Vodopivec

Kakšne so prave počitnice?

Bog na počitnicah

Problemi v službi, finančna negotovost, ranjeni odnosi, splošni deloholizem, pomanjkanje gibanja ... Vsi vemo za Jezusovo naročilo: “Pojdite sami zase v samotni kraj in se malo odpočijte!” (Prim. Mr 6, 31). Mnogi ljudje si v času krize ne morejo privoščiti počitnic na morju, nekateri pa se zaradi tega zadolžijo in si nakopljejo novih skrbi. In vendar počitnice potrebuje vsak človek. Tudi v interesu lastnikov in vodstva podjetij bi moralo biti, da vsak delavec gre na počitnice in si nabere novih moči; poskrbi za

Najlepše na počitnicah je ravno naše srečanje z živim Bogom!

telesno in duševno zdravje, saj bo le tak delavec zares zadovoljen, ustvarjal in produktiven. Kdaj sploh lahko rečemo, da smo bili na počitnicah? Kaj so počitnice? Kdaj se globinsko odpočijemo? So počitnice res počitnice, če se vrnemo domov še bolj utrujeni, žalostni in zaskrbljeni, kot smo bili pred počitnicami? Ali

upoštevamo Jezusovo naročilo glede “samotnega kraja”? Kristjani si ob našem načinu preživljanja počitnic postavimo še eno vprašanje: kam v času počitnic “postavimo” Boga? Pogosto slišimo ali rečemo, da je Bog najvišja dobrina. Starši, mož, žena, otroci, denar, sreča, zdravje, mladost in uspeh ne morejo zapolniti našega srca; tudi tako velike in pomembne dobrine dolgoročno ne morejo dati dokončnega smisla našemu bivanju. Če je Bog nad vse, “najvišje dobro”, potem si zanj na počitnicah vzamemo več časa, kot sicer. Toda iz izkušnje vemo, da “gre poleti na počitnice tudi Bog”; v nas je prepričanje, da se moramo “spočiti tudi od Boga”. Je Bog res za nas kristjane “najvišja vrednota”? Kakorkoli že, Bog nas na počitnicah ne zapusti! Bog je na počitnicah! Resnične počitnice so lahko tudi take: bivanje v leseni uti s pogradi ali v stari hiši, za pijačo voda, preprosta prehrana, jutranja sv. maša in premišljevanje, večerno druženje ob molitvi in pogovoru o določenih vprašanjih. Kljub sv. maši in eni uri časa za organiziran skupni pogovor in še eni uri časa za pogovor z Bogom je še vedno dovolj časa za plavanje, sončenje, planinarjenje, samoto, tišino in neformalno druženje. Morda pa je v tem primeru še več časa za počitek, gibanje in druženje; zato, ker se v tistih dveh ali treh “izgubljenih” urah zavemo bistva. Najlepše na počitnicah je ravno naše srečanje z živim Bogom!

Bogdan Vidmar

Pesmi mrliča

VI.
Bog,
odpre vrata
odvrže sekiro
udari z nogami ob tla
in stopi v kuhinjo truden.
Sneg se sam blešči
pod sinjim oblakom.

VI.
Tisti, ki gredo v Viterbo
ali na Apenine, kjer je vedno poletje,
starci pač, so mi podobni:
ampak oni, ki obrnejo hrbet,
Bog, in odidejo drugam.

VIII.
Bog,
kdo prepeva?
Neka osamljena deklica,
le za hip, in nato nič več.
Njen glas je ostal na snegu
za železnimi ograjami
slepečih vrtov.

Pier Paolo Pasolini

Pesmi v prevodu Jolke Milič so vzete iz knjige Furlanske pesmi, ki jo je izdala založba Hyperton v Kopru leta 2012. Jolka Milič je za zbirko Furlanskih pesmi prispevala tudi zapis z naslovom O prevajalskih dilemah, kot je tudi na kratko predstavila italijanskega pesnika, pripovednika, kritika, esejista in filmskega ustvarjalca Piera Paola Pasolinija, ki je bil rojen v Bologni 5. marca 1922, 2. novembra 1975 pa je bil umorjen v Ostii pri Rimu.

Kogar je namreč poslal Bog, govori Božje besede (Jn 3,34)

Mož beseda

Oznako *mož beseda* navadno uporabimo za nekoga, čigar dejanja sledijo njegovim besedam. Tovrstne pohvale ni deležen vsak, pač pa le tisti, ki si jo res zasluži. Ob našem premišljevanju o besedah lahko mirno rečemo, da je edini, ki si je v polnosti zaslužil oznako *mož beseda*, pravzaprav naš odrešenik Jezus Kristus. On sam je Beseda. *Beseda* je namreč *meso postala in se naselila med nami*. (Jn 1, 14) Kristus je postal človek, postal je beseda Boga med nami. *Kogar je namreč poslal Bog, govori Božje besede*. (Jn 3, 34) Pri tem je potrebno poudariti, da je Kristus *mož beseda*, ravno zaradi tega, ker je svoje besede, torej božje besede, udeležil. Judje so že imeli "deset besed" - dekalog – deset božjih zapovedi - postav. Besed so imeli dovolj. Potrebovali so dejanja, potrebovali so besedo, ki bi rojevala odnos, ne pa ga zapirala. Namreč ravno postava je postala preklestvo odnosa z Bogom. Tega pa nas je odkupil Kristus, kot ugotavlja apostol Pavel: *Kristus pa nas je odkupil prekletstva postave*. (Gal 3, 13) Ta *mož beseda* namreč ni prišel le razglasiti neki božji nauk. Prišel je pokazati, kaj pomeni beseda, ki je vedno odnos, ki je nekemu namenjena. Polno beseda zaživi, ko se udeležijo. To se je zgodilo s križem in vstajenjem. Tako je Kristus postal *mož beseda*. Pri tej svoji teoretični razpravi sem se skorajda

sam ujel v svojo zanko. Sam sem namreč pokazal, da Kristus ni ostal le pri neki teoriji, ampak je svojo besedo prakticiral. In to ne enkrat za vselej. Kristus kot *mož beseda* živi še danes. *Kristusova beseda naj bogato prebiva med vami*. (Kol 3, 16). Konkretno to pomeni, da tudi sam postanem *mož beseda*, tako kot je postal Kristus. Na zelo nazoren način nam je to prikazal ravno apostol Pavel, ki je začutil: *živeti je zame Kristus*. (Flp 1, 21) Pri tem pa je potrebno opozoriti, da pisma, ki jih je pisal, niso neka literarna dela, ampak so konkretni napotki skupnostim v Rimu, Korintu, Efezu itd. Pavel je s svojimi pismi solil te skupnosti. Bodimo odkriti, danes je vse okoli nas premalo slano, premalo ima okusa po Bogu. Papež Benedikt XVI. je v poslanici na 47. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja pozval, naj govorimo o Bogu tudi na socialnih omrežjih in povsod, kjer poteka sodobna komunikacija. Naša socialna omrežja, spletne strani, spletni dnevniki pa

Mož beseda, Kristus nam je zapustil univerzalno odrešujočo govorico: "kristjansčino".

so največkrat brez okusa, za mnoge lahko celo ugotovimo, da so neokusni, čeprav so "krščanski" oziroma naj bi to bili njihovi avtorji. Ne verjamem, da bi lahko rekli, da Kristusova beseda bogato prebiva med nami. Ta stavek si sicer razlagam nekako tako: Slovenija je dežela, kjer so narečja zelo pisana. Čeprav se razlikujejo skorajda od vasi do vasi, lahko s precejšnjo gotovostjo določimo, da nekdo prihaja iz Primorske in

življenja (Jn 6, 63). Kristus sam je ta beseda ljubezni. Ob koncu premišljevanj o besedah si želim, da bi vsak izmed nas postal *mož beseda*, Kristus sam. Da bi se po naši lepi deželi razširila "kristjansčina". Narečje in življenje, ki se ga mnogi bojijo. Nič zato. Kdor vsaj malo prislunke temu dialektu, kdor prislunke z odprtim srcem, ugotovi, da je to simpatična govorica današnjega časa.

Matevž Vidmar

Uničevanje mitov o Katoliški Cerkvi (2b)

Primer Galilej 2

Nadaljujemo zgodbo o Galileu Galileju, ki je povezana s tematiko inkvizicije, ki smo jo obravnavali v prvem članku tega niza.

Visoko mnenje Cerkve

Še ena zadeva lepo dokazuje, da je Cerkev imela zelo dobro mnenje o Galileju. Ko je napisal nekatera pisma, v katerih je branil kopernikanski sistem, po katerem zemlja kroži okoli sonca, ga je zelo ostro napadel pater Calvin iz Firenc, v bran pa sta mu takoj stopila pater Benedetto Castelli in pater Luigi Maraffi - ta je bil predstojnik dominikancev. Tudi kardinal Giustiniano je Calvinija pozval, naj javno umakne svoje obtožbe proti Galileju, v Neaplju pa je pater Foscarini s cerkvenim dovoljenjem objavil apologijo Galileja in kopernikanskega sistema. Lahko torej vidimo, da je mnogo cerkvenih ljudi podpiralo Galileja in njegove teorije, posebej to velja za jezuite, ki so uživali tedaj velikanski ugled.

Prvo bivanje v Rimu

Leta 1615 je bil Galilej v Rimu, kjer je med kardinali propagiral svoj sistem. Na kardinala Orsinija je naslovil pismo, v katerem trdi, da kroženje Zemlje okrog Sonca povzroča plimovanje. To Galilejevo prvo bivanje v Rimu se žal konča z navadnim opominom Svetega sedeža. Če smo natančni, v tem prvem procesu Galilej ni bil niti imenovan - obsojen je bil le kopernikanski nauk, Kopernikova knjiga pa se konča na "Indeksu" vse dotlej, dokler ne bi ideje o kroženju Zemlje okoli Sonca simpatizerji ideje proglasili za znanstveno hipotezo. Leta 1616 tako ni bilo nobenega procesa proti Galileju, ampak so ga le pozvali pred sveto Inkvizicijo, kjer so ga povabili, naj kopernikanske teze več ne zagovarja in je ne uči do preklica. Šlo je le za opomin, pa še ta je bil zelo blag.

Prava obsodba Galileja

Dne 22. junija 1633 so dominikanci v samostanu Santa Maria sopra Minerva Galileja zares obsodili, ker je v svojem delu "Dialoghi sopra i massimi sistemi" zagovarjal kopernikansko tezo. Velja poudariti, da je izdajo dela Cerkev uradno odobrila, težava pa je, da je do tega naš

Cerkev je v procesih strogo spoštovala trdnost in znanstvenost dokazov, postopek pa vodila do pičice korektno in v skladu s pravnimi predpisi.

znanstvenik prišel z zvijačo. Do "imprimatur" (dovoljenja za tisk) Cerkve je prišel tako, da je ves čas govoril o kopernikanski "hipotezi", saj ni bilo dokazov, da Zemlja kroži okoli Sonca - ko je knjigo izdal, pa v njej ni bilo več ne duha ne sluha o hipotezi, ampak je teza, da Zemlja kroži okrog Sonca, kar na lepem postalo dejstvo. Za to dejstvo je v štirih dneh diskusije pred sodniki Galilej posredoval en sam dokaz, ki pa je bil zgrešen. Trdil je, da je plimovanje tisto, ki povzroča kroženje Zemlje okrog Sonca. Sodniki so seveda spodbijali ta dokaz in trdili - in imeli popolnoma prav - da plimovanje povzroča Luna s

svojo gravitacijo. **Dejstva ob obsodbi**

Ko je bil Galileo Galilej leta 1633 obsojen (kar 17 let kasneje po opominu iz leta 1616), so bila dejstva takšna: imel je seveda prav, ko je trdil, da Zemlja kroži okoli Sonca, vendar pa za to ni predložil nikakršnega trdnega dokaza, razen tistega, za katerega smo ugotovili, da je bil zgrešen. Prvi znanstveni dokaz o kroženju Zemlje je prišel na dan šele leta 1748, kar je več kot sto let po Galilejevem procesu.

Vsebina obsodbe in kazni

Galilej se je najprej moral odreči svojim naukom, poleg tega pa je enkrat na teden moral zmoliti sedmero spokornih psalmov, ki jih je zanj zmolila hči redovnica, kakor je dovoljeval Sveti sedež. Tako krvočlena je torej bila Cerkev - milijoni žrtev 20. stoletja bi najbrž skakali od veselja, če bi morali moliti, namesto da bi ti ljudje bili pobiti ali poslani na prisilno delo, odpeljani v taborišča, bili izgnani ali izstradani, če nam je dovoljeno tudi nam nekoliko gledati nazaj skozi očala sodobnega človeka. Ker se je Galilej zavedal, da bi se s svojim težkim značajem lahko slabo zapisal pri sodnikih, se ni pozabil zahvaliti desetim kardinalom, ki so ga "obsodili", da so mu naložili tako milo kazen. Ko je bil enkrat obsojen, ni preživel enega samcatega dneva v zaporu, pa tudi mučili ga niso, kakor bi kdo lahko pomislil. Nasprotno, med samim procesom je prebival v petsobnem stanovanju s pogledom na vatikanske vrtove, poleg tega pa je imel na razpolago pet služkinj - vse to na stroške Svetega sedeža.

Galilejevo življenje po obsodbi

Po izrečni obsodbi se našemu znanstveniku ni godilo ravno slabo. Najprej je bival v čudoviti medičejski vili na Pinciu, zatem pa se je preselil v palačo sienskega nadškofa, enega tistih cerkvenih dostojanstvenikov, ki so učenjaka imeli radi, da se je lahko dokončno namestil v vili v kraju Arcetri pri Firencih. Kljub obsodbi s strani Svetega sedeža pa Galilej ni izgubil naklonjenosti

Galilej po obsodbi nikakor ni živel kot obrobnež in izobčenec.

škofov in znanstvenikov. Nihče mu ni preprečeval nadaljnega študija in dela. Nasprotno, šele po obsodbi je objavil svoje najbrž najpomembnejše delo "Discorsi e dimostrazioni sopra due nuove scienze" (Razprave in dokazi glede dveh novih znanosti). Prav tako ga je lahko svobodno obiskal kdorkoli - k njemu so prihajali tudi najuglednejši evropski znanstveniki in z njim razpravljali. Galilej tudi nikdar ni trdil, da bi njegove raziskave kakor koli ogrožale njegovo katoliško vero. Ko je 78-leten umrl, devet let po obsodbi s strani Svetega sedeža, je pustil zapis, da v njegovih delih nihče ne bo našel niti najmanjše sledi, ki bi odvrčala od pobožnosti in zvestobe Cerkvi. Umrl je tudi s poslednjimi zakramenti, dobil je odvezo in popolni odpustek (glede odpustkov bomo več povedali, ko bomo govorili o Lutru). Prejel je tudi papeški blagoslov, kar je znamenje, da ga Cerkev kljub vsemu ni imela za sovražnika - tudi sam se nikdar ni čutil kot tak. Še glede znamenitega stavka "Eppur si muove"! Tega stavka Galilej ni nikdar izrekel pred sodniki, ampak si ga je omislil italijanski novinar Giuseppe Baretti leta 1757 v Londonu - 124 let po Galilejevi obsodbi.

/ dalje
Andrej Vončina

Za dobro presojo se je treba pošteno poglobiti.

Vsak človek je romar, četudi morda nikoli ne stopi na Jakobovo ali katero drugo romarsko pot

Verski, politični in kulturni pomen Slovenske Jakobove poti

Posebno pozornost je Jakobovim potem l. 1985 posvetil Unesco, ki je te romarske poti uvrstil med svetovno dediščino. L. 1987 je pomen poti sv. Jakoba priznal tudi Svet Evrope, za utemeljitvijo, da so te poti "naredile" Evropo, saj so se na njih povezovali vsi evropski narodi. Seveda je Evropa za urejanje in

vzdrževanje Jakobove poti namenila tudi finančna sredstva. Se verskega, političnega in kulturnega pomena Slovenske Jakobove poti zaveda tudi Slovenija? Se zavedamo, da so te poti simbol potovanja proti večnosti in Neskončnemu? Jakobove poti po ozemlju današnje Slovenije so sicer obstajale že v srednjem veku, toda v 17. in 18. st., ko so romanja v Kompostelo zamrla, so bile opuščene in pozabljene. Od leta 2006 do danes je Društvo prijateljev poti sv. Jakoba v Sloveniji skoraj v celoti vzpostavilo "Jakobov križ". Velike zasluge za to imata zakonca Metodij in Marjeta Rigler. Potrebno je pretrgati s tradicijo, ki je slaba, z inercijo in depresijo, prav tako pa tudi z miti, ki temeljijo na lažeh ter opravičujejo nasilje, opohlep in prevaro. Romar ne reče, "tako so me učili", "tako pravijo mediji", "tako pravi ena knjiga, ki sem jo prebral", temveč se trudi, da prebere več knjig, da upošteva tudi knjigo narave in svojo vest, da s svojim srcem in razumom pride do spoznanja o bistvenem. Nemogoče je, da romar ne bi presojal stvarnosti in tehtal različnih interpretacij, ki so lahko tudi manipulacije, kajti vsako resnično romanje poteka med nebom in zemljo. O tem priča tudi nenavadna legenda iz kraja Santo Domingo de la Calzada v La Rioja ob reki Oja, ki je na freskah uprizorjena tudi v Bodeščah, v Sloveniji. Obstaja sicer več inčič te legende. Po eni izmed njih sta

krožniku zapela in drug za drugim zletela s krožnika. Obešenega mladeniča so še živega sneli s križa, lakomnega gostilničarja pa so obesili. Mar ni ta legenda, čeprav uporablja "nemogoče" zelo "zemeljska" in je njeno sporočilo aktualno tudi za naš čas? Resnično krščansko romanje je neusmiljen obračun z manipulacijami, gnozo, spiritualizmom, ideologijami in moraliziranjem, preprosto zato, ker temelji na "krščanskem materializmu". V okvirih "krščanskega materializma" lahko razumemo tudi usodo našega naroda. Dejstvo je, da se je v preteklih stoletjih ozemlje, ki je bilo pretežno poseljeno s Slovenci, krčilo. Koliko se je to dogajalo zaradi pohlepa, moči in nacionalizmov sosednjih narodov, koliko pa zaradi naše malomarnosti in nesposobnosti? O poreklu in "nacionalni" pripadnosti Celjskih grofov, ki izhajajo iz gradu Žovnek, sicer obstajajo različna mnenja, vsekakor pa so povezani z našo zgodovino. Iz kronike kastiljskih kraljev je znano, da je l. 1430 v spremstvu 60 plemičev na konjih v Kompostelo romal zadnji celjski grof Ulrik II. V Santiagu je ostal dvajset dni, španski kralj in kraljica pa sta mu v tem času prirejala zelo velike slovesnosti. Ulrik II. se je kot kraljev namestnik Ogrske l. 1456 podal v boj s Turki, a so ga v Beogradu zahrbtno umorili ogrski plemiči. Ker je bil brez moških potomcev in ker je l.

tvorba imenovala zgolj Sveto rimsko cesarstvo. Leta 1512 je bilo ime "imperija" tudi uradno spremenjeno tako, da je bilo jasno, kdo je v tem imperiju pomemben in glavni. Nedvomno je to odražalo dejansko geopolitično situacijo, a kljub imenu ta imperij, če parafraziramo Voltairea (Francoz!) ni bil niti svet in niti rimski, lahko pa dodamo, da v resnici ni bil niti samo nemški. Že res, da smo Slovenci izgubili Koroško, Beneško Slovenijo in nazadnje še Istro, toda vse le ni črno. Danes imamo Slovenci nacionalno državo, ki je v preteklosti nismo imeli, saj so slovenske dežele spadale pod tuje vladarje. V manj kot desetletju, od leta 2006 do danes je v Sloveniji označena in urejena skoraj celotna Slovenska Jakobova pot: od Slovenske vasi, pri mejnem prehodu Obrežje, do Trsta in od Kobilja v Prekmurju do Sv. Višarje. V glavnem mestu Slovenije se obe veji križata. Trenutno člani Društva poti sv. Jakoba označujejo in urejajo prekmursko-štajersko vejo. Del te poti je bil blagoslovljen v nedeljo, 28. julija 2013, v cerkvi sv. Jakoba v Galiciji. Vsak človek je romar, četudi morda nikoli ne stopi na Jakobovo ali katero drugo romarsko pot. Vsi ljudje smo iskalci in prav to je naša skupna točka. Vsi se lahko, če smo za to odprti, srečamo. Čeprav sem katoliški duhovnik, ugotavljam, da se lahko spoštljivo pogovarjam s kristjani, ki ne hodijo k maši in imajo o Cerkvi slabo mnenje, z ljudmi, ki prakticirajo new age, z ljudmi, ki se imajo za kristjane, a istočasno iščejo v drugih religijah, z ljudmi, ki pravijo, da verujejo v "nekaj

tako "ponosni", da vztrajamo pri "svoji resnici", ki sicer temelji na laži, četudi je to škodljivo za nas same, za slovenski narod in državo Slovenijo? Lep primer te naše "neumnosti" je Istra oz. večji del Istre, ki po 2. svetovni vojni pripada Hrvaški. Naši slovenski zgodovinarji pa pišejo, da je bila po 2. svetovni vojni Istra vrnjena Hrvaški. Kako naj bo vrnjena Hrvaški, če do takrat nikoli ni bila Hrvaška? Naši zgodovinarji in politiki, verjetno zato, da bi ohranili neomadeževan mit o "tovarišu Titu" in NOB, vztrajajo pri svojih formulacijah, četudi jih na njihove nepravilnosti opozarjajo celo hrvaški kolegi. Sam sebe nimam za nacionalista in miroljubno sprejemam dejstvo, da danes večji del Istre pripada Hrvaški. Spoštoval bi tudi odločitev Slovencev, če bi se po demokratični poti odločili, da Hrvatom podarimo še Piran. Toda, ali je nacionalizem tudi to, da poznamo zgodovinsko resnico o tem, kako je Istra po 2.

Jakobova pot v Sloveniji

svetovni vojni postala Hrvaška? Ali lahko preživi narod, ki ni ponosen na to, kar ima, in se ne zavzame niti za tisto, kar mu pripada po mednarodnih pogodbah, ki sam razglasa za nacionalizem in ksenofobijo tisto, kar je pravica in resnica, ki temelji na zgodovinskih dejstvih? Na Jakobovih poteh se romarji pogovarjamo tudi o teh vprašanjih; smo ljudje, ki kritično razmišljamo, a istočasno gojimo spoštovanje do sosednjih narodov, do različnih religij in kultur. Nikakor pa ne moremo biti

Božja Mati Marija in sv. Jakob podpirala mladeniča na vešalih, ki mu je bila zaradi pohlepa gostilničarja podtaknjena kraja in je bil zaradi tega obsojen na smrt. O resnici sta spregovorila že pečena petelin in kokoš, ki sta na

1443 podpisal dedno pogodbo s Habsburžani, so le-ti podedovali vse, kar je pripadalo celjskim grofom. Je pri uničenju Celjskih grofov res imel velike in odločilne zasluge Enea Silvio Piccolomini, svetovalec na dvoru Friderika III. Habsburškega (vladar od 1452-1493)? Friderik III. je postal prvi Habsburžan s cesarskim naslovom. Piccolomini pa je postal tržaški škof (1447-50) in papež Pij II. (1458-1464)? Med drugim je 8. septembra 1462 potrdil zlato bulo, s katero je bila ustanovljena ljubljanska škofija. Toda mar ni ta renesančni papež primer zlorabe vere v politične namene? Je naše sklicevanje na Celjske grofe mit? Vsekakor bi se, če ne bi izumrli, na področju današnje Slovenije razvilo večje središče. Dejstvo je, da se je ozemlje, ki so ga večinsko poseljevali naši predniki, od smrti Ulrika II. naprej začelo germanizirati in krčiti. Lahko si postavimo tudi naslednje provokativno vprašanje: bi Celjski grofje prav tako izvedli germanizacijo naših dežel, morda še hujšo, in danes Slovenije sploh ne bi bilo? Je njihovo izumrtje pomenilo za nas preživetje? Dejstvo pa je, da se je Sveto rimsko cesarstvo po smrti Ulrika II. preimenovalo v "Sveto rimsko cesarstvo nemške narodnosti" (Sacrum Romanum

nad nami", nikakor pa ne upoštevajo krščanskih moralnih norm in razglasajo te norme za nesprejemljive in nazadnjaške ... Smo le varuhi paragrafov in moralnih norm ali pa smo tudi zagovorniki človekove vesti? Se bojimo zaupati v to, da, kdor išče, najde; kdor najde, se spremeni? Ali ni v nas strah, da bi našli resnico, da bi srečali D (d) rugaja in bi se zaradi tega spremenili? Zakaj nismo srečni in veseli, da se o svoji veri lahko pogovarjamo z ljudmi, ki imajo zelo različna prepričanja? Mar ni ravno to tisto poslanstvo, ki ga učencem daje Jezus? To je preizkus; če nismo zaradi tega lepega poslanstva veseli, temveč celo obupani, prizadeti in napadalni, je to dokaz, da v resnici ne sledimo Vstalemu Kristusu.

Brez globokih korenin drevo ne more obstati, posebno takrat ne, ko je v deželi suša. Smo nacionalisti, če rečemo, da Slovenska Jakobova pot "dela" Slovenijo? Ali pa smo morda

tolerantni do laži in neumnosti, do manipulacij, ki nam skušajo preprečiti pogled v to, kar je res, in do demonizacije samega "raziskovanja resnice" in "romarskega procesa". Bomo res preživeli le z logiko "imeti", "proizvajati" in "trošiti"? Romanje nas uči nenasilja in uboštva; brez teh drž romar ne doseže cilja; ne le tistega v Komposteli, temveč tistega končnega. Nenasilja pa ne smemo enačiti s pohlevnostjo in lenobo. "Homo viator est"; vsakdo izmed nas je romar! Zavedanje tega je to, kar nam je lahko vsem skupno, je to, kar nas dela 'robustne' in odporne, je največja sila prisotna na tem svetu, moč, ki je veliko večja od sil, ki vodijo potrošniško družbo liberalističnega kapitalizma. Strinjam se z Darwinom, Nietzschejem in Marksom, da preživijo le najmočnejši. Ne strinjam pa se z njimi glede njihovega razumevanja človeške moči.

Bogdan Vidmar

Eva Illouz: Zakaj je ljubezen boleča?

V kakšnem stanju je ljubezen?

Poletje je navadno čas tudi za takšne in drugačne ljubezenske tematike, če ne drugega, zaradi knjig za na plažo, kjer je ta tema osrednjega pomena, pod pogojem, da gre za lahkotno branje. Sam nisem pristaša tega lahkotnega branja, saj mislim, da je za dobro porabo časa potrebno zahtevno branje, pač v skladu z izrekom Franza Kafke, da mora branje povzročiti vsesplošno notranje razburkanje v človeku, ne pa samo ubijati čas. V italijanščini lahko v zadnjem času beremo nekaj zanimivih knjig o temi ljubezni oz. o njeni krizi. Najprej je tu svetovna uspešnica Eve Illouz, ki je za zdaj sicer še ni v slovenščini, a je najbrž le še stvar časa, da bomo njeno knjigo "Zakaj je ljubezen boleča" lahko brali tudi v naši materinščini. Kdor bo pri tej izraelski sociologinji iskal lahko branje, bo razočaran. Sploh tisti oz. tiste, za katere je knjiga napisana, to pa so ženske. Besedišče je namreč sociološko. Kljub temu pa gre za najbolj prodajano sociološko knjigo na svetu. Zagotovo je za nas katoličane ta knjiga zanimiva, je pa treba opozoriti, da ne gre za krščanski pogled,

pove sociologinja, se je izbira moža ali žene v 19. stoletju dogajala znotraj precej ozkega kroga, tako glede poznanstev, kot tudi kar zadeva družbeni sloj, ostalo so bile prej izjeme kot pravilo. Dvorjenje je bilo sestavljeno iz več obredov, ki so vselej kazali na družbeni, ekonomski in kulturni položaj izbranega sopotnika, kakor so tudi pokazali, da je ta oseba imela ustrezno "moralno družbo". Gotovo je določeno vlogo imel tudi sam videz človeka, vendar pa se t. i. "seksapilnost" (sex appeal) rodi šele v 20. stoletju. Ženska, ki jo je moški razočaral ali zapustil, je seveda grajala njegove napake, nikdar pa ni pod vprašaj postavila tega, da se ga ne bi dalo ljubiti. To se je začelo radikalno spreminjati v obdobju med obema vojnama. Ta t. i. "nora leta" so predokus seksualne revolucije s konca šestdesetih let, ki le še potrdi pomembnost "seksapilnosti", ki postane kriterij izbire "življenjskega" sopotnika (najbrž se razumemo, zakaj smo dali v narekovaje, op. a.), kar je seveda spodbudila propaganda kozmetične in modne industrije, ki se je razbohotila v vsej svoji moči. Ženske sedaj najprej krivijo same sebe, če se stvari v zakonu ne izidejo, ali pa iščejo odgovore v nekih travmah iz otroštva, po neki svojevrstni freudovski teoriji, ki pa je med ljudmi precej razširjena. Poleg seksualne revolucije je prišlo tudi, po prepričanju Illouzove, tudi do čustvene revolucije. Po njenem

prepričanju so postala tudi čustva porabniško sredstvo. Za to dobi potrditev v celi vrsti romanov in filmov, ki sicer pravijo, kako želijo pomagati ženskam in parom, v resnici pa v razmerju spodbujajo zlasti avtonomijo, popolno enakost in vzajemnost, zadovoljitev najprej lastnih potreb. V razmerju morajo biti vseskozi eksplozija močnih čustev, biti mora močan "feeling", ko le-ta umanjka, pa je razmerje končano. Prišlo je do konca "homogamije", kar pomeni, da je nekdo vedno izbiral med možnimi kandidati za bodočega moža ali ženo samo ljudi iz domačih krajev, domačega

ljudstva, istega družbenega sloja. Z medmrežjem so možnosti izbire postale neskončne. Marsikdo se danes tudi pri nas poslužuje sodobnih tehnoloških sredstev in socialnih omrežij, da bi našli "ljubezen svojega življenja", čemur smo lahko pričre celo pod lastno streho. Ena Američanka od treh je vsaj enkrat že poskusila, da bi sopotnika dobila prek interneta. Ženska, ki se poslužuje takšne oblike "dvorjenja", ima varljiv občutek, da lahko izbira med vsemi moškimi sveta in ne le med tistimi, ki jih srečuje v vsakdanjem življenju. Poleg tega pa, četudi smo povsem zadovoljni z ljubljeno osebo ob nas, nam mit o neskončni izbiri vseeno v vsakem trenutku govori, da obstaja še boljša različica nekje na svetu, za kar je treba le klikniti na računalniku. Filmska industrija in televizija nam predstavljata le "popolne" ljubezenske zgodbe, obenem pa tudi ustvarjata neke umetne standarde, ki bi jih "navadni smrtniki" le stežka lahko dosegli. Težavo izraelska sociologinja vidi v tem, da ljubezen nima več nobene povezave z moralnimi pravili. Žal nam ne ponuja nobenih rešitev, saj ostaja na koncu precej pesimistična. Po njenem prepričanju se namreč sekularizacije na tem področju ne da zaustaviti. Za nas kristjane je torej to delo zanimivo zlasti z analitičnega vidika, ker gre res za trezno analizo stanja in vzrokov, potem pa moramo pogledati v lastno zakladnico, ki se je še posebej obogatila z nauki bl. Janeza Pavla II. in Benedikta XVI., tudi papež Francišek pa že dodaja svoje bisere.

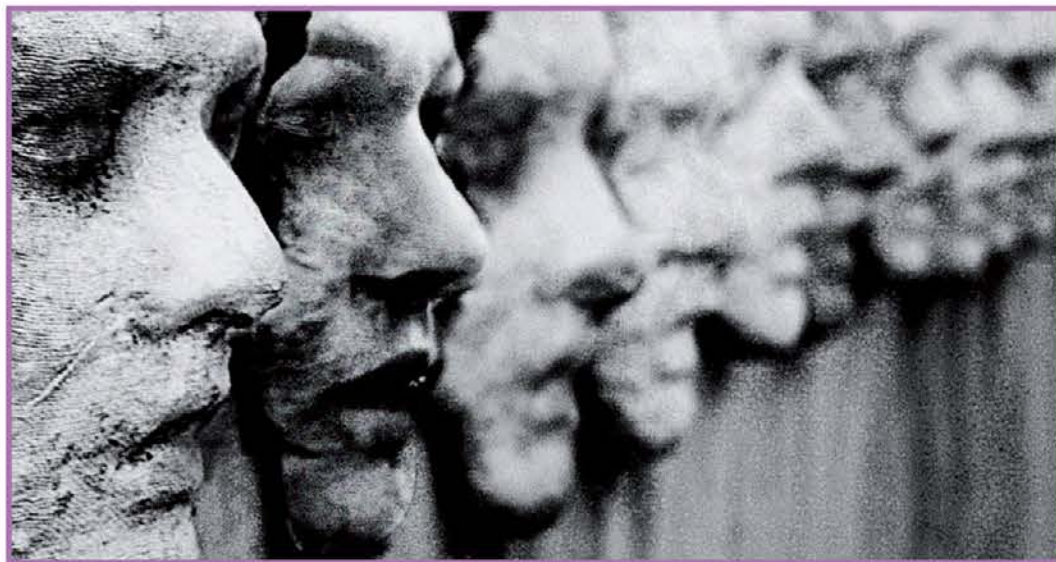
Po Massimu Introvignu povzel A. V.

Tvoj obraz iščem

Obrazi

Včasih sem pozoren na obraze ljudi, drugič jih sprejemam kar po spominu ali skozi notranji tok odnosov, ki kroži med nami. Zgodi se, da gre tudi mimo nekaterih obrazov. Vsekakor so obrazi zanimivi, so podoba človeka, ki kliče in se razodeva, obraz je največ, kar kdo ima in najbolj blizu njegovemu bistvu. Od mene in

podobe obrazov in nasmeškov, še posebej, ko gre za mlade ljudi ali tiste, ki so v družbi zelo slavni. Obraz je tisto v človeku, kar je najbolj očitno in obenem najbolj krhko, prav tako tudi najbolj osebno in do kraja neizrazno. Ni si ga mogoče podrediti zase, ga izkoristiti ali ga zavreči, iti mimo njega, kot da ga ni. Obraz kliče in nagovarja, preseneča in ne odneha. Predvsem pa je vsak obraz drugačen, edinstven, zato nosi svoje ime in je globlji od tistega, ki ga zgolj vidimo fizično na človeku, na sliki ali v ogledalu. Obraz tudi ne obstaja, ker ga mislimo, ampak ga mislimo, ker obstaja, nas kliče in nagovarja. Drugi človek

ljudi je odvisno, kako priznamo obraz drugega in ga sprejememo v vsej njegovi resničnosti in pestrosti, moremo pa ga tudi zožiti na predmet koristnosti, strahu in zavračanja. Pred mano se odpira procesija obrazov, tisti, ki jih srečujem vsak dan in jih gledam bolj v duhu kot v podobi. Nekateri obrazi so se vtisnili v moj spomin z določenimi lastnostmi, dogodki, izkušnjami, posebnostmi. Tu so obrazi sorodnikov in znancev, obrazi sodelavcev, obrazi otrok, mladostnikov in staršev. Nekateri so nežni, dobrohotni, drugi odsotni, zahtevni, nekateri celo strašni. Ljudje se različno odzivajo na obraze, stavijo jih tudi v predalčke, hočejo jih podrediti sebi, da bodo taki, kot si oni želijo. Pravilen odnos do obrazov je, da jih sprejemamo take, kot so, z vso resnostjo, naklonjenostjo in odgovornostjo. Vsako novo srečanje prinaša nove obraze, ljudje stopijo v naše življenje s svojo podobo in obrazom. Obstaja nekaj obrazov, ki so mi posebno pred očmi in me nagovarjajo: obrazi nekaterih prijateljev, duhovnikov, bogoslovcev, mladih, sorodnikov, sosedov. Nekateri so že pokojni. Potem sta tu še dva obraza: moj in Gospodov. Oba sta nekako ob robu. Moj, ker sem skoraj do njega in se premalokrat srečujem s svojo resničnostjo. Veliko bolj bi lahko dihal in gorel, bil naklonjen samemu sebi. Gospodov obraz pa je dobrohoten in resen, toda pogosto se zanj ne zmenim vse do večera ali do trenutkov, ko se znajdem med neбом in zemljo, ko me še posebej pogleda in mi da pogum ter upanje za naprej. Kako rad bi postal poln obraz, z njegovo spodbudo, jasnostjo, svobodo in ljubeznijo. Gledam ga v sebi, odkrivam ga v drugih, v revnih in bolnih, govori po Svetem pismu in evharistiji. Obraz je klic k odprtosti, izmenjavi, k spoštovanju in sprejetosti ali celo zavračanju. Marsikdaj je ta klic močan, išče pomoč, družbo, bližino, drugič se občutljivo in potrpežljivo sklanja k človeku. Vsekakor pa ne sme postati predmet, kot si želijo tisti, ki bi radi igrali in si postavili maske. Današnja družba je obsedena s to igro in maskami, da se umikamo drug od drugega, ne pokažemo svojega obraza in svoje misli. Ni čudno, da v sodobni umetnosti manjkajo obrazi, da nas je strah obrazov. Obenem se na veliko prodajajo

je oseba, ki nas kliče, se pogovarja, sprašuje, uči in se zahvaljuje. Z njim smo istega duha ali pa se skladamo v mislih, ne moremo pa iti drug mimo drugega.

Rusi imenujejo 'Prvi obraz' Božjo podobo, po kateri je ustvarjen človek. S tem želijo povedati, da je človeški obraz odsev notranjega Božjega pečata, Prvega obraza. Zato se lahko obraz celovito oblikuje in usmerja ob Kristusu, Prvem obrazu, ki je Beseda Boga za človeka. Nekateri krščanski misleci napovedujejo, da bo v prihodnosti stopil v ospredje odnos do drugega in njegovega obraza, kar pomeni vzajemno sprejemanje oseb v njihovi enkratnosti in drugačnosti. V času sodobnega individualizma, egoizma, odtujenosti in posplošene kolektivnosti je zelo velik izziv etika obrazov, ki bo zrasla na temelju judovsko krščanske duhovnosti in personalistične misli. Mancini govori o etiki odgovorne in svobodne osebe, ki spravi s trona svoj jaz in ga naredi razpoložljivega za vzajemni odnos z drugim. V tej podaritvi se pokažemo, kaj smo, tudi svoje šibke točke in bogastvo, ves obraz naše osebe, obenem pa nam to dejanje omogoča, da vidimo sami sebe kot edinstveni in neponovljivi ter odgovorni za svoje poslanstvo.

Več kot bo hrepenenja po Božjem, prvem obrazu, bolj jasni in odprti bodo tudi naši človeški obrazi. Iskanje Božjega in človeškega obličja je bistveno za vsakega človeka, kar je izrazil Psalmist: Tvoj obraz iščem. (Ps 27, 6) Svoj vrhunec ima to hrepenenje v kontemplaciji Kristusovega obraza, v katerem se je razkril Božji obraz, obenem pa tudi resnični obraz človeka. V sijaju trpečega, usmiljenega in vstalega Kristusovega obraza moremo sprejemati tudi obraze ljudi, da vidimo v njih Božji pečat, njihovo osebnostno dno in dostojanstvo ter jih sprejemamo kot Božji dar za nas. Ne samo v etiki, ampak tudi drugod se bodo morali vrniti obrazi, v umetnosti, socialni, politiki, znanosti, ekonomiji, tudi v Cerkvi je potrebna obuditev obrazov, da bo dobil Bog svoj jasni obraz in z njim tudi ljudje, tako kot jih je ustvaril. Zlasti pa bi morale krščanske skupnosti postati skupnosti obrazov, visoke šole človečnosti, duhovnosti in medsebojnega sprejemanja.

Primož Krečič

Kulturna revolucija iz konca 60. let 20. stoletja je povsem sprevrgla medčloveške odnose in uveljavljene družbene modele.

zanimati pa nas delo mora zato, ker je sociološko, želi biti "super partes" in nam povedati, kako je z ljubeznijo med moškim in žensko v današnjem zahodnem svetu, izvem pa, da stvari nikakor niso rožnate. Nekateri podatki so že dobro znani - v šestdesetih letih 20. stoletja je dejansko prišlo do kulturne revolucije, ki ni bila nič manj radikalna od francoske ali ruske, v središču te revolucije pa je bila spolnost. Legalizacija splava in kontracepcijske tabletki je še pripomogla k opustitvi tradicionalne moralne drže in k potopitvi barke tradicionalne poroke. Vse do šestdesetih let 20. stoletja je število ločitev v ZDA in glavnih evropskih deželah ostajalo konstantno nizko, potem pa se je med letoma 1970 in 1990 to število najprej podvojilo, nato pa se je dvigovalo do začetka 21. stoletja, ko se je ustalilo zaradi manjšega števila porok. Med letoma 1970 in 2000 se je število nezakonskih zvez v ZDA povečalo za kar petkrat, v polovici primerov pa so se ti pari izjavili za popolnoma nezainteresirane za to, da bi se kdaj poročili. Za 78 odstotkov moških, ki so se v ZDA poročili pred letom 1960, je veljalo, da je njihov zakon trajal vsaj 20 let. Za moške, ki so se poročili po letu 1970, je statistika že precej bolj žalostna, saj je samo 58 odstotkov zakonov trajalo dvajset let in več. To so podatki, ki jih imajo vsi sociologi, novost, ki jo prinaša Illouzova pa je v tem, da postavi pod vprašaj "osvoboditev" žensk, to pa stori tako, da primerja držo in obnašanje sodobnega človeka z držo ljudi v preteklih stoletjih, in sicer prek literature, saj analizira romane in dnevniške zapise. Kakor nam

Mir je hrana za svet Prinašalci miru

V katero koli hišo pridete, recite najprej: "Mir tej hiši"! , ker je kristjan najprej, pred vsemi drugimi stvarmi, prinašalec miru. Tak pa je, kadar gre kot jagnje med volkove. Preprost, ranljiv, brez orožja in brez taktik, brez moči, prepuščen na milost in nemilost volkovom. Oborožen samo z mehko bo evangelija. Evangelija, ki pravi, da so tudi volkovi njegovi bratje. Res je. Tudi največji optimist bi težko verjel, da jagnje v takšni družbi lahko preživi. Res je, jagnje morda ne bo

preživel. Pa saj niti ne gre za preživetje jagnjet, temveč volkov. Točno, za preživetje volkov. Kajti zanje in zaradi njih so jagnjeta poslana v svet. Volkovi, naj se zdi še tako neverjetno, namreč jagnjeta potrebujejo za svoje življenje, da bi preživel. Z njimi, z njihovimi življenji se morajo hraniti, da bi mogli živeti. Primorani so v to. In ko jih volkovi pobijajo, ko jih morijo in jedo njihovo meso, so vedno manj volkovi in vedno bolj jagnjeta.

In tako se naš svet spreminja. Tako se širi evangelij, tako se širi mir. Z vsako besedo, z vsakim dejanjem, z vsako majčkeno malenkostjo so volkovi vedno manj volkovi, če jagnjeta vidijo v njih svoje brate. Če jim zato vračajo hudo z dobrim, sovraštvo z odpuščanjem, preklinjanje z

molitvijo. Če jih tako hranijo, pa čeprav s svojimi lastnimi solzami, znojem ali krvjo, ker vedo, da brez tega njihovi bratje ne morejo preživeti...

Težko, a osrečujoče je zato poslanstvo, ki nam ga nalaga Gospod, poslanstvo jagnjeta za ta svet. Težko, ker vemo, da bo treba za to poslanstvo dati življenje. Osrečujoče pa, ker vemo, da smo tudi sami vsaj malo volkovi.

Marko Rijavec

